

Algemene informatie

Programma van Toetsing en afsluiting
Versie vmbo-tl

Schooljaar 2023-2024

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	1
Eindexamen: schoolexamen en centraal examen	2
Examenreglement	2
Examencommissie	3
Examendossier	3
Programma van Toetsing en Afsluiting	3
Tentamens en/of toetsen	3
Herkansen van tentamens	3
Uitstellen van PTA-toetsen	4
Praktische opdrachten	4
Bijzondere omstandigheden	4
Handelingsdelen	5
Profielwerkstuk (geldt alleen voor vmbo tl en havo)	5
Afspraken omtrent het maken van toetsen	6
Bevorderingsnormen	6
Inzagerecht PTA	6
Inzagerecht CE, zowel 1e als 2e tijdvak	7
Slaag/zak-regeling examenjaar	7
Cum laude slagen	8
Hulpmiddelen	8
Toegestane hulpmiddelen	8
Grafische rekenmachine (havo)	9
De computer als schrijfgerei	9
Aanvulling op hulpmiddelen voor kandidaten De Brug	10
Lessentabel	10
Lessentabel vmbo- tl	10

Inleiding

Beste leerling,

In dit boekje vind je belangrijke informatie over het programma van je eindexamen. In dit Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) tref je een zeer nauwkeurige planning aan van de activiteiten van het komende schooljaar.

De inhoud van dit boekje:

- Een beschrijving van de regels die gelden bij de toetsen van dit PTA. Het zijn de regels die bij ons op school gelden wanneer er toetsen worden afgenomen.
- Per vak een nauwkeurige beschrijving van de inhoud van de verschillende onderdelen die je dit jaar moet afronden.
- Informatie voor de verschillende niveaus die worden gegeven op onze school. Let goed of de informatie voor jou van toepassing is.

Op alle examens is het examenreglement van het college van bestuur (BOOR) van toepassing. Dit reglement is beschikbaar via de website van de school.

Het examen bestaat uit een Schoolexamen (SE) en een Centraal Schriftelijk Examen (CE). De onderdelen van het SE worden in de laatste twee jaren door je eigen docenten getoetst. Het hangt van het vak af wanneer de toetsing plaatsvindt; of in één of in twee leerjaren. Het CE is de toetsing door middel van de opgaven die het ministerie naar de school stuurt. Het CE vindt plaats aan het einde van het 4e (vmbo) en 5e leerjaar (havo). In het PTA vind je de onderdelen van het SE nog een keer bij elkaar. In de lessen hebben de docenten je geïnformeerd over de onderdelen van het SE van hun vakken. In het examenreglement zijn de bepalingen opgenomen die van belang zijn voor je examenjaar.

Twee schooljaren bezig zijn met je examen is een lange tijd. Maar het betekent ook dat de onderdelen verspreid zijn over twee jaren en dat je niet alles in één keer hoeft te doen.

We wensen je veel succes en hopen dat je je schooljaren op 'De Brug' zult afsluiten met een diploma.

Namens het team,

Marja van der Wel

Examencoördinator

mvdw@mytyschooldebrug.nl

Eindexamen: schoolexamen en centraal examen

Nu jullie zijn toegelaten tot de derde klas van het vmbo of de vierde klas van het havo, beginnen jullie al aan het eindexamen. Dit examen bestaat uit twee delen: het schoolexamen, het SE, en het centraal examen, het CE. Beide tellen voor de helft mee in het eindresultaat van het eindexamen.

Het SE wordt afgenomen in de loop van de volgende twee schooljaren. Veel resultaten die je dit schooljaar haalt, tellen dus al mee voor je eindexamen. Je moet beide jaren van de bovenbouw, de klassen 3 en 4 (vmbo) of de klassen 4 en 5 (havo), opvatten als examenjaren. Voor het SE ben je een (examen)kandidaat. Je docenten zijn je examinatoren.

Examenreglement

De basis van het PTA is het examenreglement van stichting Boor. Dit reglement is beschikbaar via de website van de school.

Examencommissie

Het PTA is opgesteld onder toezicht van de examencommissie. Elke examencommissie bestaat uit minimaal drie personeelsleden uit de school(locatie), waaronder in ieder geval de examensecretaris, een voorzitter, en nog een personeelslid van de school. Leden van het bevoegd gezag, de directeur of diens vervanger maken geen deel uit van de examencommissie. U kunt de examencommissie benaderen door te mailen met Marja van der Wel (mvdw@mytyschooldebrug.nl)

De examencommissie draagt in opdracht van de directeur zorg voor:

- de borging van de kwaliteit van de school examinering (procesmatig, kwalitatief, passend bij de visie van de school en passend bij het afsluitende karakter van het schoolexamen)
- het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen.

Examendossier

Het SE bestaat uit een examendossier. Dit is samengesteld uit:

- de werkstukken die je hebt gemaakt en ingeleverd (deze worden bewaard op school)
- een overzicht van de resultaten die je hebt behaald, die zijn terug te vinden op Magister.

Programma van Toetsing en Afsluiting

Welke toetsen je moet afleggen en welke werkstukken je moet maken in de bovenbouw is vastgelegd in het zogenaamde Programma van Toetsing en Afsluiting, het PTA. Aan het begin van elk schooljaar in de bovenbouw krijg je het PTA uitgereikt. **Je moet het PTA altijd precies volgen.**

Na de PTA's van de vakken vind je het examenreglement: de regels waar de (examen)kandidaat en de examinatoren zich moeten houden. Ook de examinatoren moeten zich houden aan wat in het PTA staat. Alleen als door ziekte van een examinerator dit onmogelijk wordt gemaakt, kan worden afgeweken van het PTA.

Tentamens en/of toetsen

Tentamens zijn toetsen die rechtstreeks meetellen voor het SE. Zolang er één of meer cijfers ontbreken voor tentamens die verplicht zijn voor het eindexamen, word je niet toegelaten tot het CE. De cijfers worden genoteerd in Magister.

Herkansen van tentamens

Leerlingen mogen in totaal 8 PTA toetsen herkansen, maximaal 4 per jaar.

De leerling zal moeten afwegen welke toetsen worden herkanst en doet er verstandig aan dit te overleggen met de vakdocent en eventueel mentor.

Procedure aanvraag herkansingen

- Leerling vraagt examinerator om herkansing en deze meldt dit aan de examensecretaris.
- De examensecretaris geeft toestemming en noteert de herkansing in Magister.
- De docent voert het nieuwe cijfer in Magister in.

Regeling herkansingen

- De herkansingsregeling heeft uitsluitend betrekking op PTA toetsen
Overgangstoetsen en po's kunnen niet worden herkanst
- Luistertoetsen en mondelinge overhoringen mogen niet worden herkanst.
- Een herkansing kan niet worden herkanst.
- Een docent kan voorwaarden stellen voor de deelname aan de herkansing. De voorwaarden moeten goedgekeurd worden door de examencommissie.

Uitstellen van PTA-toetsen

Het zou kunnen dat je door ziekte of andere onvoorziene omstandigheden een PTA-toets op de afgesproken datum niet kunt maken. De docent kan dan verlangen dat de toets wordt ingehaald wanneer je weer op school bent. In dit geval komt de regel van één toets per dag te vervallen.

Wanneer een leerling zich niet houdt aan gemaakte afspraken heeft de docent het recht om een 1 of een o(nvoldoende) in te voeren. Wanneer een 1 is genoteerd kan de leerling hier een officiële herkansing voor aanvragen.

Praktische opdrachten

Voor bepaalde vakken moet je dit jaar nog één of meer praktische opdrachten uitvoeren. Een opdracht wordt uitgevoerd in een aantal fasen. Van tevoren krijg je een instructie op schrift waarin is vastgelegd in welke stappen je dat moet doen en hoe deze worden beoordeeld. Je maakt over de begeleiding van de praktische opdrachten afspraken met je examinatoren. Als jij je aan de afspraken met de examinerator houdt en je voldoende

aandacht besteedt aan de praktische opdracht moet je er **altijd** een voldoende voor kunnen halen.

Het eindproduct moet bij de examinerator worden ingeleverd vóór of op de uiterste datum die is vermeld in de schriftelijke instructie. Als je meent een goede reden te hebben voor uitstel moet je dat schriftelijk, met redenen omkleed, vóór het verstrijken van de uiterste datum, melden aan de examensecretaris. Deze kan besluiten je uitstel te verlenen door het vaststellen van een andere uiterste datum.

Praktische opdrachten kun je niet herkansen.

Bijzondere omstandigheden

In bijzondere omstandigheden kan de directeur of diens plaatsvervanger, de afdelingsleider, besluiten van het bovenstaande af te wijken. Je kunt voor een afwijking van de regelingen een schriftelijk verzoek indienen bij de directeur. Als je nog minderjarig bent moet een van je ouders/verzorgers dit doen. Het verzoek tot afwijking moet met redenen zijn omkleed. Zo mogelijk moeten bewijsstukken zijn bijgevoegd.

Het is bijvoorbeeld mogelijk dat bij een langdurige ziekte (minimaal enkele weken) extra inhaalmogelijkheden worden geboden voor deeltentamens.

Handelingsdelen

Voor bepaalde vakken moet je opdrachten naar behoren uitvoeren: de zogenaamde handelingsdelen die met onvoldoende of voldoende worden beoordeeld. Vaak moet je voor zo'n handelingsdeel een werkstuk maken.

Als je alle handelingsdelen voldoende hebt afgelegd, komt daarvoor op het overzicht van de resultaten een V of een G te staan. Als je een handelingsdeel onvoldoende hebt afgelegd of hebt gemist, wordt dat met een O aangegeven.

Je kunt alleen tot het CE worden toegelaten als je alle handelingsdelen voldoende hebt afgelegd. In het overzicht van resultaten komt dan een V te staan in de kolom SE.

Het is mogelijk dat je naar een volgende klas overgaat met één of enkele O's. Deze zul je alsnog moeten wegwerken. Het is niet verstandig het erop aan te laten komen en O's te laten staan tot het einde van het examenjaar! Probeer onvoldoende resultaten zo snel mogelijk, in overleg met de betreffende examinerator te veranderen in V's. Voor het wegwerken van een O moet je zelf het initiatief nemen door hierover contact op te nemen met de docent.

Profielwerkstuk (geldt alleen voor vmbo tl en havo)

Een van de onderdelen van het examendossier is het profielwerkstuk. In het profielwerkstuk ligt de nadruk op de algemene vaardigheden. Dit zijn:

- informatievaardigheden (informatie verzamelen en verwerken);
- onderzoeksvaardigheden en/of ontwerpvaardigheden;
- communicatieve of presentatievaardigheden.

Nadere informatie over hoe je precies te werk moet gaan en wat en hoe er precies beoordeeld wordt, staat in het boekje over het profielwerkstuk.

Het profielwerkstuk moet gaan over een onderwerp dat kenmerkend is voor één (bij voorkeur twee) vak(ken) uit het door jou gekozen profiel. Dit mag je samen doen of alleen. Het onderwerp van een profielwerkstuk mag je in principe zelf bepalen. Het onderwerp moet natuurlijk wel voldoende niveau en diepgang hebben. Dit moet je met je docent(en) bespreken.

Het profielwerkstuk is in de meeste gevallen een open onderzoeksopdracht. Het onderzoek kan natuurwetenschappelijk of sociaal- wetenschappelijk van aard zijn. Een kritisch literatuuronderzoek mag.

In sommige gevallen zal het onderzoek het karakter van een technisch of creatief ontwerp hebben. Naast het eindproduct wordt ook het proces beoordeeld. Hierbij wordt beoordeeld hoe het eindproduct tot stand komt. Je voert werkzaamheden zoveel mogelijk zelfstandig uit. Het kan echter voorkomen dat je vast dreigt te lopen en dat bijsturing van een docent nodig is. In een dergelijke situatie is het verstandig hulp te vragen. Dat heeft dan een positieve beoordeling tot gevolg.

Tijdens het maken van het profielwerkstuk heb je voortgang- en beoordelingsgesprekken. Je moet zelf het initiatief nemen voor een voortgangsgesprek met je begeleidende docent als het gaat om vakinhoudelijke problemen. Voortgangsgesprekken zijn bedoeld om tussentijdse resultaten te evalueren en indien nodig bij te sturen.

Daarnaast zijn er drie beoordelingsgesprekken. Aan de hand van tussenproducten zoals het plan van aanpak, bronnen- en materialenboek, tussentijdse resultaten, het concept van een presentatie en dergelijke wordt het doorlopen proces en het eindproduct beoordeeld. Bij sommige beoordelingsaspecten kan de beoordelaar, wanneer er een onvoldoende op dat aspect is gegeven, een zogenaamde 'no-go'-beslissing nemen. Bijvoorbeeld wanneer de onderzoeksvraag onduidelijk is, is het niet verantwoord dat je verder gaat. Je zult immers in latere instantie alsnog in de problemen komen, met alle gevolgen van dien. Wanneer je een 'no-go' krijgt op een beoordelingsaspect, moet je dat onderdeel opnieuw doen, totdat het voldoende wordt beoordeeld.

Je profielwerkstuk wordt gezien als een handelingsdeel. Het moet worden afgesloten met minimaal een voldoende.

Afspraken omtrent het maken van toetsen

- Een toets wordt tenminste 1 week van tevoren opgegeven.
- Een leerling hoeft niet meer dan 1 toets per dag te maken.
- Een docent heeft 10 werkdagen om een toets na te kijken en het cijfer op Magister te zetten.
- Een leerling heeft recht op inzage in zijn toets nadat deze beoordeeld is (*zie kopje inzage*recht PTA).
- Indien de leerling het niet eens is met de beoordeling kan hij dit na inzage kenbaar maken aan de docent die de toets heeft afgenomen.

- Toetsen worden niet mee naar huis gegeven.
- Bij spieken en andere onregelmatigheden wordt aan de toets het cijfer 1 toegekend.
- Bij afwezigheid van een docent streven wij ernaar om een toets door te laten gaan. Een invaller kan dus de toets afnemen. Het kan voorkomen dat onvoorzien een toets moet worden uitgesteld.

Bevorderingsnormen

De bevorderingsnormen van Mytylschool de Brug vmbo-havo zijn de richtlijnen die wij hanteren om te bepalen of een leerling voldoet aan de eisen voor overgang. Daarnaast staat hierin de regeling voor bevorderen/doubleren en het veranderen van uitstroomniveau. De volledige bevorderingsnormen zijn terug te vinden op onze schoolsite:

www.mytylschooldebrug.nl

Inzagerecht PTA

Na het bekend worden van de uitslag van de PTA-toets heeft de kandidaat altijd het recht de toets in te zien. Voor PTA-toetsen vervalt dit recht na vier weken. Gebruikelijk is dat de toets in de klas wordt besproken met uitzondering van de laatste PTA-toets in het schooljaar. Hier is wel het inzagemoment voor de toetsen van toepassing.

Inzagerecht CE, zowel 1e als 2e tijdvak

‘Het werk van het centraal examen der kandidaten en de lijst, bedoeld in artikel 56, worden gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard door de directeur, ter inzage voor belanghebbenden.’ (Artikel 57. Bewaren examenwerk, lid 1.)

Een leerling heeft het recht om een gemaakt examen (CSE 1) of herexamen (CSE 2) in te zien. Ten aanzien van deze inzage gelden de volgende afspraken:

1. Inzage in een gemaakt examen is mogelijk tot zes maanden na de datum waarop de uitslag van het examen is vastgesteld;
2. Inzage is alleen mogelijk nadat de normering voor het CE1 of CE2 bekend is;
3. De inzage vindt uitsluitend plaats op school en in tegenwoordigheid van de examensecretaris of diens vervanger;
4. Indien de leerling dit wenst, vindt de inzage plaats in tegenwoordigheid van diens ouders/verzorgers;
5. Het is niet toegestaan om (gedeelten van) het gemaakte examenwerk op enigerlei wijze te kopiëren.
6. De school bepaalt op welk tijdstip het examen mag worden ingezien.

Slaag/zak-regeling examenjaar

Wanneer ben ik geslaagd voor het vmbo-eindexamen? Bron: www.rijksoverheid.nl

Je slaagt voor het vmbo als je gemiddeld een voldoende haalt voor de centrale examens.

Ook moet het gemiddelde van je eindcijfers voldoende zijn. Daarnaast moet je minimaal een voldoende hebben voor kunstvakken inclusief Culturele en kunstzinnige vorming (CKV) en lichamelijke opvoeding.

Je bent geslaagd voor het examen vmbo theoretische leerweg als je voldoet aan 6 eisen. Als je aan 1 van de eisen niet voldoet, ben je gezakt.

1. Gemiddeld cijfer centrale examens; Je bent geslaagd met een: 5,5 of hoger.
2. Eindcijfer Nederlands; Je bent geslaagd met: afgerond een 5 of hoger.
3. Eindcijfers alle examenvakken; Je bent geslaagd als:
 - al je eindcijfers en je combinatiecijfer een 6 of hoger zijn, of;
 - je een 5 hebt en voor de rest 6 of hoger, of;
 - je een 4 hebt, een 7 of hoger en voor de rest 6 of hoger, of;
 - je 2 keer een 5 hebt, een 7 of hoger en voor de rest 6 of hoger;
 - geen enkel eindcijfer lager dan een 4 is. Let op: ook voor de afzonderlijke keuzevakken moet je ten minste het eindcijfer 4 halen.
4. Kunstvakken I inclusief CKV en Lichamelijke opvoeding; Je bent geslaagd als: je een 'voldoende' of 'goed' hebt voor kunstvakken I inclusief CKV en lichamelijke opvoeding.
5. Profielwerkstuk; Je bent geslaagd als: je een 'voldoende' of 'goed' hebt voor je profielwerkstuk.
6. Loopbaandossier; Je bent geslaagd als: je een loopbaandossier gemaakt hebt volgens het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) van je school.

Cum laude slagen

Cum Laude is de Latijnse term voor Met (Cum) Lof (Laude). Deze eervolle vermelding werd voorheen alleen op universiteiten en hogescholen gegeven aan studenten. Sinds het schooljaar 2015/2016 kunnen leerlingen van het voortgezet onderwijs ook Cum Laude slagen. Op deze manier worden topleerlingen erkend voor hun uitstekende prestaties.

Wanneer ben je Cum Laude geslaagd op het vmbo?

- Als het gemiddelde van je eindcijfers onafgerond een 8,0 of hoger is.
- Als geen enkel eindcijfer lager is dan een 6 (extra vakken tellen niet mee).
- De vakken die meetellen in de berekening van het gemiddelde (de 8,0-eis) zijn:
 - Nederlands
 - Engels
 - Maatschappijleer
 - De vakken van het sectordeel;

- Het vak uit het vrije deel waar je het hoogste eindcijfer voor hebt gehaald (alleen vmbo-TL).

Hulpmiddelen

Toegestane hulpmiddelen

Vak	Hulpmiddel
Alle vakken	Basispakket, bestaande uit: - Schrijfmateriaal incl. millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - geometrische driehoek - vlakgum - een eenvoudig elektronisch rekenapparaat.
Alle schriftelijke examens	Woordenboek Nederlands
Moderne vreemde talen	Woordenboek naar en van de doeltaal; Engels: (op verzoek kandidaat) woordenboek Engels-Engels in plaats van Engels-Nederlands (zie 3.3)
Wiskunde (vmbo)	Naast of in plaats van de geometrische driehoek: een windroos Roosterpapier in cm ²
Nask 1, nask 2 (vmbo tl)	TL: BINAS vmbo-kgt, informatieboek voor nask 1 en nask 2
Wiskunde (havo)	- grafische rekenmachine (zie informatie hieronder) - roosterpapier in cm²
Biologie havo, Natuurkunde havo, Scheikunde havo	Goedgekeurd informatieboek: Binas 6e editie of Sciencedata
Economie	Alleen een eenvoudige rekenmachine is toegestaan.

Grafische rekenmachine (havo)

De enige vakken waar de grafische rekenmachine nog is toegestaan, zijn wiskunde A, B op de havo. **Vraag altijd bij je docent na welke rekenmachine je het best aan kunt schaffen en/of de rekenmachine die je al in bezit hebt is toegestaan.**

De computer als schrijfgerei

Bij alle schriftelijke examens (vmbo tl en havo) is de computer toegestaan als schrijfgerei. De spellingcontrole mag zonder meer worden gebruikt bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld.

Als de computer als schrijfgerei wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands dient de spellingcontrole bij niet-dyslectische kandidaten uitgeschakeld te zijn. Aan kandidaten met een deskundigenverklaring omtrent dyslexie volgens artikel 55 van het Eindexamenbesluit VO, mag het gebruik van spellingcontrole wel worden toegestaan.

Bovenstaande regels gelden ook (bij de centrale examens waarbij spelling wordt beoordeeld) indien een kandidaat van de tekstverwerker gebruik maakt vanwege zijn beperking. Ook dan dient de spellingcontrole te worden uitgeschakeld.

Aanvulling op hulpmiddelen voor kandidaten De Brug

Om het examen helemaal of gedeeltelijk aangepast te kunnen afleggen en gebruik te kunnen maken van bijzondere hulpmiddelen, zoals laptop, daisyspeler, vergrotingen van opgaven, spraakherkenningsprogramma, persoonlijk assistent voor omslaan bladzijden, etc., dient de kandidaat een schriftelijk verzoek in bij de examencoördinator. De toestemming wordt door de adjunct-directeur afdelingsleider verleend.

De leerlingen hebben tijdens het CE zonder uitzondering recht op dubbele examentijd. Wanneer verwacht wordt dat een leerling nog langere tijd nodig heeft, kan het examen door het CvTE (College voor Toetsen en Examens) worden aangepast. Ook bestaat de mogelijkheid een examen eerder te starten en in quarantaine te werken. Dit wordt altijd gemeld aan de inspectie van het voortgezet onderwijs.

In overleg met het CvTE is vastgesteld dat voor een aantal van de leerlingen een digitaal woordenboek nodig of in ieder geval veel handiger is. Er is vastgesteld dat de woordenschat niet de bottleneck is maar het fysieke onvermogen om een papieren woordenboek te hanteren. Op grond daarvan heeft het CvTE toestemming gegeven de kandidaten een digitaal woordenboek te laten gebruiken.

Lessentabel

In de bovenbouw kiezen de leerlingen een profiel met de vakken waar zij examen in gaan doen. Voor alle leerlingen is er een verplicht een gemeenschappelijk deel (ne, en, ma1, cvb, lo, lob). In het vrije deel kunnen de leerlingen kiezen tussen een aantal overige vakken buiten het profiel. Alle leerlingen krijgen in het rooster keuzewerkijd waar zij een bepaalde docent aan huiswerk kunnen zitten of toetsen in kunnen plannen.

Lessentabel vmbo- tl

	Verplicht Gemeenschappelijk deel
	Verplicht Profieldeel
	* keuze: Leerling kiest 1 vak in het Profieldeel
	* keuze: leerling kiest 2 vakken in het vrije deel

LESSENTABEL VMBO TL BOVENBOUW		PROFIEL DEEL			
Vakken	afkorting	Z&W	TECHN.	ECO	LANDB
Nederlands	ne	3	3	3	3
Engels	en	3	3	3	3
Duits	du	3	3	3	3
Frans	fr	3	3	3	3
wiskunde	wis	3	3	3	3
natuurkunde (vmbo-tl)	nse	3	3	3	3
scheikunde (vmbo-tl)	nst	3	3	3	3
biologie	bio	3	3	3	3
economie	eco	3	3	3	3
geschiedenis	gs	3	3	3	3
aardrijkskunde	ak	3	3	3	3
Maatschappijkunde (vmbo-tl)	mak	3	3	3	3
maatschappijleer 1	ma1	1	1	1	1
ckv	ckv	1	1	1	1
muziek	muz	1	1	1	1
lichamelijke opvoeding	lo	2	2	2	2
Burgerschapsvorming	bsv	2	2	2	2
mentorles	men	1	1	1	1
ICT	ict	1	1	1	1
rekenen	rek	1	1	1	1
studiewerktijd	swt	7	7	7	7
Totaal lesuren p.w.		35	35	35	35